

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. balandžio 29 d.
(OR. en)

8153/21

JAI 435
MIGR 73
RELEX 354
COMIX 225

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPRez
gavimo data:	2021 m. balandžio 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 120 final
Dalykas:	KOMISIJS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI. ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategija

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 120 final.

Priedama: COM(2021) 120 final

Briuselis, 2021 04 27
COM(2021) 120 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategija

{SWD(2021) 121 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategija

Įvadas

Naujajame migracijos ir prieglobsčio pakte pateikiamas išsamus ir integruotas požiūris, pagal kurį sutelkiamos visos susijusios politikos kryptys, siekiant sukurti veiksmingą, ilgalaikę ir tvarią migracijos ir prieglobsčio sistemą. Tikslas yra struktūrizuoti ES gebėjimą apsaugoti asmenis, kuriems to reikia, integruoti ES gyvenančius ir dirbančius asmenis ir užtikrinti veiksmingus ir humaniškus procesus, kad būtų grąžinti žmonės, neturintys teisės likti ES. Bendra ES grąžinimo sistema yra esminė visapusiškos ir integruotos migracijos valdymo sistemos dalis. Tiek savanoriškas grįžimas, tiek priverstinis grąžinimas¹ yra svarbūs veiksmingos grąžinimo politikos aspektai.

Bet kokios grąžinimo politikos sėkmė dažnai vertinama pagal tų asmenų, kurie iš tikrųjų grįžta į savo kilmės šalį, skaičių. Dabar šie skaičiai ES išlieka maži, ir tik maždaug trečdalis asmenų, kuriems buvo nurodyta išvykti iš ES, iš tikrųjų grįžta į savo kilmės šalis.² Kad būtų veiksminga, **bendrą ES grąžinimo sistemą** turi sudaryti tvirtesnės struktūros ES, pasitelkiant sustiprintą teisinę ir veiklos sistemą greitoms ir sąžiningoms grąžinimo procedūroms, kurias vykdančios gerbiamos pagrindinės teisės pagal ES pagrindinių teisių chartijos nuostatas, ir sustiprintą valdymą ES ir nacionaliniu lygmenimis, kaip siūloma naujame migracijos ir prieglobsčio pakte. Tai reikia derinti su veiksmingesniu bendradarbiavimu su šalimis partnerėmis grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityse, kaip nurodyta neseniai paskelbtame Komisijos komunikate „Bendradarbiavimo grąžinimo ir readmisijos srityje, kaip sąžiningos, veiksmingos ir visapusiškos ES migracijos politikos dalies, stiprinimas“³. Norint įvertinti realią grąžinimo politikos sėkmę, vis dėlto svarbu atsižvelgti ne tik į grąžinamų asmenų skaičių, bet ir į atitinkamų asmenų situacijas, sudarant jiems galimybę oriai grįžti ir atsižvelgiant į jų reintegracijos perspektyvas grįžus į savo kilmės šalį.

Kartu su naująja teisine sistema, pateikta naujajame pakte, **savanoriškas grįžimas** yra esminis bendros ES grąžinimo sistemos aspektas. Be veiksmingų **reintegracijos priemonių**, savanoriško grįžimo tikslas – užtikrinti humanišką, veiksmingą ir tvarų neteisėtų migrantų grįžimą. Savanoriškas grįžimas, kuris laikomas ekonomiškai efektyvesniu nei priverstinis grįžimas, grįžtantiems suteikia realių galimybių ir, jau grįžus, yra atsižvelgiama į jų poreikius, lūkesčius ir perspektyvas. Vystant visapusišką partnerystę, šalys, į kurias asmenys grįžta, taip pat būtų labiau linkusios dalyvauti grąžinimo procese ir prisiimti atsakomybę už jį, kai grįžimas yra savanoriškas. Šie aspektai sukuria pasitikėjimą sistema, todėl ji tampa patikimesnė ir veiksmingesnė.

¹ Savanoriškas grįžimas reiškia remiamą arba nepriklausomą asmens grįžimą į trečiąją šalį, grindžiamą laisva grįžtančiojo valia; priverstinis grąžinimas reiškia priverstinį prievolės grįžti įvykdymą, visų pirma grąžinamo asmens fizinį vežimą į trečiąją šalį.

² Iš 491 195 neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių, kuriems 2019 m. buvo nurodyta grįžti, 142 320 iš tikrųjų grįžo į trečiąją šalį.

³ COM(2021) 56 *final*.

Vykdamas veiksmingą ir plačių užmojų **reintegraciją**, kaip pagrindinės bendros ES grąžinimo sistemos dalies, politiką galima padėti įveikti socialinius ir ekonominius bei psichosocialinius sunkumus, su kuriais susiduria migrantai, grąždami į savo bendruomenę, ir padaryti jų grąžimą tvaresnį. Reintegracija turi būti rengiama dalyvaujant nacionalinėms ir vietos valdžios institucijoms, priimančioms vietos bendruomenėms ir pilietinei visuomenei tam, kad padėtų suteikti realių ateities perspektyvų grąžtančiajam ir jų vietos bendruomenei. Vykdamas plataus užmojo reintegracijos politiką turėtų būti palengvintas abipusiai naudingos ir visapusiškos partnerystės su šalimis partnerėmis, kurios yra labai svarbios naujame pakte, vystymas ir iš jo gaunama nauda. Vykdamas tvarią reintegraciją taip pat turėtų būti prisidedama prie platesnių vystymosi strategijų šalyse partnerėse, siekiant vystymosi teikiamos naudos ir šalinti kai kurias pagrindines neteisėtos migracijos priežastis.

Šia strategija **skatinamas savanoriškas grąžimas ir reintegracija, kaip neatsiejama bendros ES grąžinimo sistemos dalis**. Daugelį metų Komisija rėmė ir teberemia savanorišką grąžimą ir reintegraciją naudodama įvairias nacionalines programas ir ES finansuojamus projektus. Tačiau tai pirmas kartas, kai Komisija pateikia savanoriško grąžimo ir reintegracijos strategiją, kurioje išdėstyti nauji požiūriai į savanoriško grąžimo ir reintegracijos planavimą, skatinimą ir įgyvendinimą. Šios strategijos tikslas yra sukurti **vienodesnį ir labiau suderintą valstybių narių požiūrį**, kad būtų išnaudotos visos savanoriško grąžimo ir reintegracijos teikiamos galimybės. Joje pateikiamas požiūris, kuriuo skatinami nuoseklūs veiksmai, geresnis ryšys su vystymosi iniciatyvomis ir nacionalinėmis strategijomis šalyse partnerėse, stiprinami jų gebėjimai ir skatinama atsakomybė už jų piliečių grąžinimą, readmisiją ir reintegraciją. Jos tikslas yra **padidinti bendros ES grąžinimo sistemos veiksmingumą ir tvarumą**, kad abipusę naudą gautų grąžtantys asmenys, ES ir trečiosios šalys.

Šia strategija remiamas sėkmingas **pagrindinių naujo migracijos ir prieglobsčio pakto aspektų** įgyvendinimas, visų pirma aiškios grąžinimo pasienyje taisyklės ir procedūros, grąžinimo rėmimas ir naujos valdymo struktūros, palengvinant greitą savanorišką prie išorės sienų esančių prieglobsčio prašytojų, kurių prašymai buvo atmesti, grąžimą ir sukuriant bendrą savanoriško grąžimo ir reintegracijos sistemą, kuria būtų galima palengvinti solidarumo priemonių įgyvendinimą.

1. Rėmimasis pasiekimais

Šioje naujoje strategijoje remiamasi ankstesniais metais pradėtomis iniciatyvomis ir patirtimi, įgyta įgyvendinant nacionalines ir bendras savanoriško grąžimo ir reintegracijos programas, taip pat ES finansuojamas iniciatyvas šalyse partnerėse. Kelios iniciatyvos, kurios yra šioje strategijoje pateiktos nuoseklios sistemos kūrimo pagrindas, vis dar vykdomos.

Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklas yra ES finansuojamas kelių valstybių narių ir Šengeno asocijuotųjų šalių⁴ tinklas, kuris palengvina migracijos institucijų bendradarbiavimą. Tinklas tapo pagrindiniu suinteresuotuoju subjektu remiamo savanoriško grąžimo ir reintegracijos procese. Jis teikia pagalbą grąžtantiesiems, sudarydamas bendras reintegracijos paslaugų teikėjų sutartis šalyse, į kurias grąžtama, ir nagrinėdamas bei įgyvendindamas

⁴ Austrija, Belgija, Danija, Graikija, Ispanija, Liuksemburgas, Malta, Norvegija, Nyderlandai, Prancūzija, Suomija, Švedija, Šveicarija Vokietija.

novatoriškus sprendimus bendradarbiaudamas su savo nariais ir su trečiosiomis šalimis. Tinklas (kartu su savo pirmtaku Europos reintegracijos tinklu) nuo pat jo įkūrimo 2018 m. viduryje padėjo dalyvaujančioms valstybėms narėms sėkmingai sugrąžinti ir reintegruoti beveik 25 000 migrantų.

Remdamasi savo sustiprintais įgaliojimais, **Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)** plėtoja savo gebėjimus, kad galėtų remti savanorišką grįžimą ir pradinę reintegraciją. 2020 m. agentūra pradėjo remti valstybes nares savanoriško grįžimo srityje. Maždaug 18 proc. 2020 m. agentūros organizuotų grąžinimo operacijų buvo savanoriški grįžimai, ir ši dalis didėja. 2022 m. viduryje FRONTEX perims **Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklo** veiklą. Tai užtikrins, kad tinklo teikiama nauda būtų vienoda visoms valstybėms narėms ir kad FRONTEX galėtų visiškai veiksmingai vykdyti savo įgaliojimus grąžinimo srityje, teikdama sklandžią paramą organizuojant pritaikytą grįžimą ir reintegracijos pagalbą grąžinamiems asmenims, visų pirma pasitelkdama reintegracijos paslaugų teikėjus trečiojoje šalyje. **Pirmasis individualios bendros reintegracijos** pagalbos grįžusiems iš ES **bandomasis FRONTEX projektas** prasidės 2021 m. gegužės mėn.; jis atveria galimybę visiškai įgyvendinti agentūros įgaliojimus remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos srityje.

Reintegracijos ir vystymosi veiklos sistema

Nuo 2015 m. plėtros biudžetai buvo naudojami siekiant sustiprinti grąžinamų migrantų iš Europos ir tranzito šalių reintegraciją. **Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklas** subūrė nacionalines valdžios institucijas ir Komisiją pagal novatorišką iniciatyvą, siekdamas išnagrinėti galimybes glaudžiau bendradarbiauti ir suderinti tikslus. Tinklas sukūrė veiklos sistemą, kuri pataria, kaip išvystyti praktiškus, vietoje veikiančius bendradarbiavimo būdus. Dabar jis išbando sistemą su keliomis valstybėmis narėmis Nigerijoje ir Bangladeše.

Siekdama pagerinti konsultacijų grąžinimo klausimais kokybę, Komisija, atsižvelgdama į Europos migracijos tinklo veiklą, parengė **ES konsultavimo grąžinimo klausimais sistemą**, kuri valstybių narių organizacijoms teikia rekomendacijas kuriant, valdant ir plėtojant konsultavimo struktūras valstybėse narėse. Ši sistema yra pavyzdys kuriant arba vykdančioms nacionalinėms konsultavimo grąžinimo klausimais programoms ir sprendžia konsultavimo problemas skatindama gerą patirtį ir teikdama rekomendacijas. Be to, kartu su Tarptautiniu migracijos politikos vystymo centru (ICMPD) ir FRONTEX, Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklas kuria **bendrą konsultantų grąžinimo klausimais mokymo programą**, kurioje sutelkiamas dėmesys į konsultantams reikalingus įgūdžius ir kompetencijas. FRONTEX dalyvavimu kuriant šią programą užtikrinamas papildomumas su agentūros veikla mokyti ekspertus grąžinimo politikos kaip nuolatinio korpuso narius.

ES ir valstybės narės strateginiu ir operatyviniu lygmenimis pastebėjo, kad reikia bendradarbiauti ir kurti **bendras priemones**, skirtas remti remiamą savanorišką grįžimą ir tvarią reintegraciją. Jau daug padaryta kuriant kai kurias pagrindines strategijos praktiniam įgyvendinimui skirtas priemones.

Reintegracijos pagalbos priemonė palengvina konsultantų grąžinimo klausimais ir grąžinimo paslaugų teikėjų keitimąsi informacija ir nukreipimą saugioje skaitmeninėje

aplinkoje ir suteikia vartotojams galimybę stebėti remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos programas. Komisija taip pat įdiegė **Gražinimo ir reintegracijos pagalbos inventorių**, kuriame kaupiama informacija apie pagalbos rūšį (t. y. pagalbos grynaisiais pinigais ar natūra lygį ir tipą), galimus paramos gavėjus, dalyvaujančias organizacijas ir kokiais procedūros etapais siūloma parama. Naudojant šias priemones bus galima geriau koordinuoti veiklą ES ir nacionaliniais lygmenimis, įskaitant gražinimo rėmimo srityje, pagerinti finansavimo paskirstymą ir skatinti dalijimąsi gerąja patirtimi⁵.

2016 m. gruodžio mėn. buvo pradėta vykdyti **ES ir Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) bendra** migrantų apsaugos ir reintegracijos **iniciatyva**, finansuojama ES patikos fondo Afrikai. Be kitos veiklos, bendra iniciatyva buvo remiamas savanoriškas grįžimas ir tvari reintegracija Sahelio ir Čado ežero regionuose, Afrikos kyšulyje ir Šiaurės Afrikoje, taip pat padėta stiprinti migracijos valdymo struktūras trečiosiose šalyse. Nuo 2017 m. balandžio mėn. iki 2020 m. spalio mėn. pagal ją 93 110 migrantų buvo suteikta pagalba po atvykimo, o 75 182 migrantų – reintegracijos pagalba, remiant 34 646 humanitarinius grįžimus iš Libijos į kilmės šalis. Pagal bendrą iniciatyvą gražinimai vykdyti sėkmingai. Reintegracijos klausimu nustatyta sunkumų tokiose srityse kaip nacionalinių valdžios institucijų atsakomybė ir gebėjimai, veiksmų derinimas su kitais panašias operacijas vykdančiais subjektais ir stebėsenos kokybė⁶. Būsimos pastangos suteikti bendros reintegracijos pagalbą turėtų būti įtrauktos į visapusišką požiūrį ir suderintos su šiuo kontekste nustatytais geografiniais prioritetais.

2. Problemos, kurias reikia spręsti

Nepaisant pastarųjų metų pasiekimų, vis dar yra galimybių maksimaliai padidinti savanoriško grįžimo ir reintegracijos teikiamą naudą. Šiuo metu savanoriško grįžimo dalis sudaro 27 proc. visų išvykimų iš ES. Keletas trūkumų neleidžia pasiekti visapusiško ES veiksmų dėl savanoriško grįžimo ir reintegracijos paramos ES veiksmingumo ir jį plėtoti, taip pat riboja reintegracijos trečiosiose šalyse tvarumą.

Skirtingi požiūriai Pagalba savanoriškam sugrįžimui ir reintegracijai ES yra suskaidyta – valstybėms narėms taikant skirtingus požiūrius stinga nuoseklumo, kurio reikia politikos veiksmingumui. Taip yra dėl to, kad nėra bendros sistemos ir valstybės narės skirtingais lygmenimis bendradarbiauja su bet kuria trečiąja šalimi.

Todėl, nors visos valstybės narės turi nacionalines remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos programas, šios programos labai skiriasi. Visų pirma, skiriasi jų taikymo sritis (pvz., kai kurios taikomos tik prieglobsčio prašytojams, kurių prašymai buvo atmesti), procedūros ir gražinamiems asmenims teikiamos pagalbos lygis. Tai **pakerta gražinamų asmenų ir trečiųjų šalių pasitikėjimą** sistema ir jų norą įsitraukti. Skirtingi pagalbos lygiai ar rūšys kelia įtampą, kai gražinami asmenys palygina savo situacijas kol atliekamos bendros gražinimo operacijos arba kai jau grįžta namo, ir apsunkina papildomų reintegracijos paslaugų teikimą kilmės šalims ir reintegracijos paslaugų teikėjams. Kadangi nėra nuoseklus

⁵ Daugiau informacijos apie ES konsultavimo gražinimo klausimais sistemą ir reintegracijos pagalbos priemonę pateikiama prie šio Komisijos komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

⁶ Žr., pavyzdžiui, ataskaitą „Learning Lessons from the EUTF“:

https://ec.europa.eu/trustfundforafrica/sites/eutf/files/exec_summary_l1i_0.pdf ir

https://ec.europa.eu/trustfundforafrica/sites/eutf/files/learning_lessons_from_the_eutf_5.pdf.

požiūrio, tai savo ruožtu apsunkina ES readmisijos susitarimų ir sandorių įgyvendinimą ir visapusišką bendradarbiavimą šiais klausimais. Tai taip pat gali pakenkti šalių partnerių pastangoms parengti suderintą požiūrį į gražinamų migrantų reintegraciją ir sukurti klaidingus šalių partnerių lūkesčius dėl to, ką gali pasiūlyti ES. Suskaidymas taip pat gali paskatinti ir sukelti **neteisėtų migrantų**, kurie siekia pasirinkti tokį nacionalinį paketą, kuris labiau atitiktų jų individualius interesus, **neleistiną judėjimą**.

Norint visapusiškai skatinti savanorišką grįžimą, taip pat reikės tobulinti kai kuriuos

Gražinimo ir grįžimo kaina

Savanoriškas grįžimas paprastai laikomas ekonomiškai efektyvesniu nei priverstinis gražinimas. Apskaičiuojant savanoriško grįžimo kainą turėtų būti atsižvelgiama į gražinamajam teikiamą pagalbą grynaisiais ir natūra, skrydį ir, jei reikia, reintegracijos paketą. Vykdamas priverstinį gražinimą, į kainą įskaičiuojamos išlaidos, susijusios su gražinamo asmens apgyvendinimu sulaikymo centre, lydinčiųjų asmenų dalyvavimu ir kitomis specialiomis priemonėmis prieš grįžimą, jo metu ir po jo. Europos Parlamento tyrimų tarnyba apskaičiavo, kad priverstinis vieno asmens gražinimas kainuoja 3 414 EUR, palyginti su 560 EUR savanoriško grįžimo atveju. Apskaičiuota, kad vidutinė vieno asmens gražinimo iš tranzito šalių kaina yra apie 2 500 EUR.

dabartinės teisinės sistemos aspektus. Akivaizdu, kad kuo greičiau neteisėtas migrantas gražinamas, tuo didesnė tikimybė, kad migrantas susitaiko su gražinimu, jei jis atliekamas naudojant sąžiningą ir veiksmingą procedūrą ir asmuo gauna tikslią ir išsamią informaciją. Tačiau pasislėpimas savanoriško išvykimo laikotarpiu tebėra svarbi problema, kuri dar labiau trukdo grąžinti asmenis. **Greitos ir sąžiningos bendros prieglobsčio ir gražinimo procedūros bei taisyklės** kartu su geresne parama savanoriškam grįžimui, įskaitant migrantams, kuriems taikoma pasienio procedūra dėl grąžinimo ir kuriems prireikus taikomas administracinis sulaikymas, gali padidinti savanoriško grįžimo skaičių ankstyvuose grąžinimo proceso etapuose.

Nepakankamas duomenų rinkimas. Šiuo metu turima statistinė informacija nepateikia viso vaizdo apie savanoriško grįžimo ir reintegracijos procedūrų naudojimą ES, nes valstybės narės neprivalo pranešti apie savanoriško grįžimo ir priverstinio grąžinimo

pasiskirstymą bei apie gražinamiems asmenims teikiamos pagalbos rūšį.

Nuoseklios konsultavimo gražinimo klausimais sistemos ir mechanizmo, kuriuo būtų galima nukreipti gražinamus asmenis į gražinimo ir reintegracijos programas trūkumas (nukreipimai). Veiksmingas konsultavimas gražinimo klausimais yra būtinas norint sustiprinti ryšius tarp etapo prieš išvykimą ir etapo po atvykimo bei sėkmingos reintegracijos. Dabar nėra nustatytos konsultavimo sistemos arba minimalių kvalifikacijos ir mokymo reikalavimų, kad būtų galima teikti šią paslaugą. Dabar naudojami keli mechanizmai, skirti nukreipti gražinamus asmenis į gražinimo ir reintegracijos programas, o tai lemia susiskaidymą, informacijos praradimą ir migrantų įgūdžių, poreikių ir užmojų bei siūlomos pagalbos neatitikimą. Tam, kad teiktų aukštos kokybės paslaugas, konsultantams gražinimo klausimais reikalingi **specialūs mokymai ir prieiga prie naujausios informacijos** apie gražinamiems asmenims teikiamą pagalbą ir esamas galimybes šalyse, į kurias jie gražinami.

Nepakankamas suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimas. Savanoriško grįžimo ir reintegracijos srityje aktyviai veikia įvairūs suinteresuotieji subjektai ir subjektai, visų pirma ES nacionalinės ir vietos valdžios institucijos, tarptautinės ir pilietinės visuomenės

organizacijos, trečiųjų šalių valdžios institucijos nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Tai apima sienos apsaugos ir migracijos institucijas, socialinio darbo ir sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus, būsto ir švietimo institucijas, teisinę pagalbą teikiančias ir ne pelno organizacijas daugelyje šalių ir skirtingais lygmenimis. Dėl veiksmingo šių organizacijų veiklos koordinavimo stokos atsiranda dubliavimasis ir neveiksmingumas. Pavyzdžiui, valstybė narė gali remti tolesnį grąžinamo asmens vežimą iš atvykimo oro uosto į kilmės miestą bei trumpalaikį apgyvendinimą jame, kai pagal kitą ES projektą jau finansuojama ta pati apgyvendinimo vieta kartu su medicinine priežiūra. Nepakankama sinergija su nacionalinėmis plėtros strategijomis šalyse partnerėse gali turėti įtakos reintegracijos programų veiksmingumui ir tvarumui. Pavyzdžiui, rengiant mokymus grąžintiems asmenims reikia atsižvelgti į galimą sinergiją su vykdomais plėtros projektais ir suderinti su nacionalinėmis tam tikrų sektorių skatinimo strategijomis. Siekiant išvengti persidengimų arba spragų, reikia koordinuoti projektus tarp valstybių narių, o reintegracija turėtų būti integruota į programavimo veiklą.

Tvarumo stoka, be kita ko, dėl kilmės šalių atsakomybės ir gebėjimų trūkumo. Šalys partnerės reintegraciją paprastai vertina kaip teigiamą bendradarbiavimo dėl readmisijos aspektą. Tačiau dėl nepakankamų gebėjimų nedaug trečiųjų šalių sugeba valdyti reintegracijos procesą ir užtikrinti pakankamą veiklos koordinavimą su nacionalinėmis migracijos ir vystymosi strategijomis. Pavyzdžiui, šaliai partnerei, norinčiai dalyvauti teikiant reintegracijos paslaugas grįžtantiems piliečiams, gali trūkti valdymo struktūros, personalo, turinčio reikalingų įgūdžių (įskaitant paramos teikėjų teikiamos paramos valdymą ir stebėseną) ir gebėjimo teikti viešąsias paslaugas, specialiai pritaikytas grąžinamų asmenų ekonominiams, socialiniams ir psichosocialiniams poreikiams. Be to, vietos reintegracijos pagalbos teikėjams gali trūkti gebėjimų. Dėl to reintegracijos procesams gali trūkti tvarumo ir jie gali būti labai priklausomi nuo paramos teikėjų ir veiklos partnerių, taip pat gali būti suskaidyti dėl nepakankamo paramos teikėjų finansuojamų programų suderinamumo.

Nepakankamas finansavimas. Savanoriškas grįžimas ir reintegracija tapo labai svarbiais ES ir jos valstybių narių prioritetais. Vis dėlto tai, kaip skirstomos lėšos, sutelktos siekiant didinti savanoriško grįžimo mastą, ne visada atitiko visus poreikius ir lūkesčius.

COVID-19 pandemija yra papildoma problema, nes ji žlugdo ES galimybes grąžinti neteisėtus migrantus, riboja trečiųjų šalių gebėjimą priimti atgal savo piliečius bei juos reintegruoti ir gali sumažinti migrantų norą grįžti dėl socialinio ir ekonominio pandemijos poveikio kilmės šalyse.

3. Strateginis požiūris į savanorišką grįžimą ir reintegraciją

Šioje strategijoje pripažįstama savanoriško grįžimo vertė ir **siekama padidinti savanoriško grįžimo** iš Europos ir tranzito šalių **skaičių bei dalį, pagerinti** pagalbos grąžinamiems asmenims ir jų dalyvavimo **kokybę** bei sustiprinti ES veiksmų **suderinamumą ir valdymą**.

Strategijoje nustatomas **naujas, labiau koordinuotas ir integruotas požiūris** į remiamų savanoriško grįžimo ir reintegracijos sistemų ir veiksmų trečiojoje šalyje kūrimą, skatinimą ir įgyvendinimą, siekiant užmegzti geresnius ryšius su kitomis vystymosi iniciatyvomis, sustiprinti trečiųjų šalių gebėjimus reintegruoti savo piliečius ir atsakomybę už tai bei padaryti sistemas tvarias. Šioje strategijoje laikomasi bendrų naujo migracijos ir prieglobsčio pakto tikslų ir jie yra skatinami, įskaitant valdymo struktūras ir bendradarbiavimo grąžinimo

ir readmisijos srityse mechanizmą, išdėstytą pasiūlyme dėl reglamento dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo. Be to, šios strategijos įgyvendinimas padėtų padaryti naujajame pakte siūlomą **pasienio procedūrą** dėl grąžinimo veiksmingesnę, skatinant greitą savanorišką grąžimą nuo ES išorės sienų, taip sumažinant asmenų, kuriems taikoma pasienio procedūra, buvimo trukmę ir maksimaliai padidinant jos veiksmingumą. Veiksminga pasienio procedūra dėl grąžinimo taip pat palengvins savanorišką grąžimą ir jį paskatins, nes žmonės bus prieinami ir labiau linkę bendradarbiauti su valdžios institucijomis. Įgyvendinant šią strategiją ES gali geriau reaguoti į migracijos spaudimo situacijas, palengvindama **savanoriško sugrąžimo rėmimą**, kaip išdėstyta Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente, taikydama bendrą sistemą, kuri sumažina susiskaidymą ir stiprina valstybių narių bendradarbiavimą.

Reaguojant į šias problemas, strategijoje nustatoma daug priemonių taikymo sričių pagal **septynis ramsčius**, kurie sujungia vidinius, išorinius ir operatyvinius savanoriško grąžimo ir reintegracijos aspektus ir apima:

1. veiksmingesnę teisinę ir veiklos sistemą;
2. veiksmingą visų suinteresuotųjų subjektų veiksmų koordinavimą;
3. paramą savanoriškam migrantų, esančių trečiosiose šalyse ir tarp jų, grąžimui ir reintegracijai;
4. veiksmingą konsultavimą grąžinimo klausimais ir nukreipimą;
5. pagalbos kokybės užtikrinimą;
6. reintegracijos pagalbos tvarumo ir šalių partnerių atsakomybės skatinimą; taip pat
7. savanoriško grąžimo ir reintegracijos finansavimą.

Strategijos sėkmė priklauso nuo **sklandaus ir konstruktyvaus** atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant Europos Parlamentą, valstybes nares, Europos Komisiją, Sąjungos vyriausiąją įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai, FRONTEx, šalių partnerių ir daugybę savanoriško grąžimo ir reintegracijos paslaugų teikėjų (pvz., tarptautinės ir pilietinės visuomenės organizacijas, nacionalines ir vietos valdžios institucijas), kurie veikia šioje srityje, **bendradarbiavimo**.

3.1. Veiksmingesne teisinė ir veiklos sistema

Nors pagrindiniai šios strategijos aspektai gali būti įgyvendinami remiantis dabartine teisine sistema, ją reikia sustiprinti, kad būtų **visapusiškai palaikomas strateginis ir suderintas požiūris** į savanorišką grąžimą ir reintegraciją. **Grąžinimo direktyvoje**⁷ pirmenybė teikiama savanoriškam grąžimui, o ne priverstiniam grąžinimui, tačiau joje nenumatoma remiamo savanoriško grąžimo programų kūrimo ir vykdymo arba neteisėtų migrantų reintegracijos rėmimo sistemos. Tarptautinėje teisėje taip pat trūksta taisyklių ar įsipareigojimų norint teikti tokią paramą⁸.

⁷ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse, OL L 348, 2008 12 24, p. 98.

⁸ Vis dėlto kai kuriuose politiniuose pareiškimuose pabrėžiama savanoriško grąžimo ir reintegracijos svarba – žr., pavyzdžiui, JT darbotvarkės 2030 m. Darnaus vystymosi tikslai, 10.7 tikslas; Pasaulinis susitarimas dėl migracijos, 21 tikslas.

Pagal naują paktą siūloma teisinė sistema leistų šalinti šiuos trūkumus ir pritaikyti labiau konsoliduotą valdymo modelį, grindžiamą Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu⁹. Pasiūlyme dėl **Gražinimo direktyvos naujos redakcijos**¹⁰ nustatomas bendras pagrindas siekiant suderinti nacionalines savanoriško grįžimo ir, jei reikia, reintegracijos programas, ir pateikiamos geresnės taisyklės, skirtos pagerinti migrantų bendradarbiavimą ir sumažinti pasislėpimų skaičių. Be to, kartu su iš dalies pakeistu pasiūlymu dėl **Prieglobsčio procedūrų reglamento**¹¹, juo siekiama sumažinti grąžinimo procedūrų trukmę ir apskritai supaprastinti grąžinimo procedūras ir padaryti jas veiksmingesnes, kartu užtikrinant, kad visais grąžinimo proceso etapais būtų gerbiamos grįžtančiųjų teisės, visų pirma pagrindinė teisė į veiksmingą teisinę gynybą. Tai savo ruožtu bus naudinga įgyvendinant savanorišką grįžimą. Šioje strategijoje nustatyti užmojai ir tikslai turėtų atsispindėti vykstančiose derybose su Europos Parlamentu ir Taryba dėl naujojo pakto, ypač dėl paramos pažeidžiamiems asmenims¹² ir konsultavimo. Kalbant apie Gražinimo direktyvą, Komisija remia siekį rasti kompromisą tarp abiejų teisėkūros institucijų, siekdama užtikrinti, kad teisinėje sistemoje būtų visiškai palaikomas strateginis savanoriško grįžimo naudojimas.

ES teisinė sistema taip pat turi užtikrinti ES sistemos sąžiningumą ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui. Pasiūlymu dėl **patikslinto EURODAC reglamento**¹³ bus pagerintas valstybių narių gebėjimas stebėti grąžinimo ir reintegracijos pagalbos skyrimą ir sumažinti neteisėtų antrinių judėjimų riziką, kurią skatina skirtingos nacionalinės programos, įvedant naujus duomenų laukus šiai informacijai stebėti. Komisija stebės veiksmingą ir išsamų grąžinimo taisyklių įgyvendinimą, visų pirma pasitelkdama **Šengeno vertinimo mechanizmą**, taip pat atsižvelgdama į šioje strategijoje nustatytus veiksmus ir prioritetus.

Duomenys bus renkami geriau dėl **iš dalies pakeisto Reglamento dėl Bendrijos migracijos statistikos**¹⁴, nes valstybės narės pradės teikti duomenis apie grąžinimo rūšį ir gautą pagalbą, ypač apie savanorišką grįžimą ir reintegraciją. Be to, įsigaliojus **ES atvykimo ir išvykimo sistemai**¹⁵ ir pradėjus veikti **Šengeno informacinei sistemai neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui**¹⁶, bus prieinama papildoma informacija apie savanoriško išvykimo laikotarpio suteikimą ir savanorišką neteisėtų migrantų grįžimą iš ES. Prisidės ir iš **dalies**

⁹ COM(2020) 610 *final*.

¹⁰ COM(2018) 634 *final*.

¹¹ COM(2020) 611 *final*.

¹² Pagal Direktyvos 2008/115/EB 3 straipsnio 9 dalį pažeidžiami asmenys – nepilnamečiai, nelydimi nepilnamečiai, neįgalieji, pagyvenę asmenys, nėščios moterys, vieniši tėvai, turintys nepilnamečių vaikų, bei asmenys, kurie buvo kankinti, išprievartauti ar patyrė kitokių formų sunkų psichologinį, fizinį ar seksualinį smurtą.

¹³ COM(2020) 614 *final*.

¹⁴ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/851, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos (Tekstas svarbus EEE), OL L 198, 2020 6 22, p. 1.

¹⁵ 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2226, kuriuo sukuriamas atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos priegigos prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011, OL L 327, 2017 12 9, p. 20.

¹⁶ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui, OL L 312, 2018 12 7, p. 1.

pakeistas pasiūlymas dėl EURODAC sistemos¹⁷; pagal ją bus registruojama informacija, ar neteisėtiems migrantams buvo suteikta savanoriško grįžimo ir reintegracijos pagalba. Galiausiai, informuotumo apie migracijos padėtį ir jos analizės (angl. MISAA) ataskaitos taip pat suteiks operatyvinių žinių ir leis geriau išmanyti padėtį, susijusią su grąžinimu Sąjungoje. Šie pokyčiai leis patikimiau ir išsamiau apžvelgti savanoriško grįžimo ir reintegracijos pagalbos prieinamumą, jų naudojimą ir veiksmingumą ES. Surinkus visus šiuos duomenis sistemingai ir nuosekliai, padidės savanoriško grįžimo patikimumas, todėl valstybės narės bus paskatintos dažniau naudoti savanorišką grįžimą.

FRONTEX, kaip bendros ES grąžinimo sistemos įgyvendinimo institucijos, **vaidmuo** yra nepaprastai svarbus gerinant bendrą sistemos veiksmingumą ir naujomis priemonėmis palaikant praktinį konsoliduotos ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos sistemos naudojimą. Agentūra turėtų remti vis daugiau savanoriško grįžimo operacijų ir sustiprinti savo gebėjimą teikti operatyvinę pagalbą valstybėms narėms visuose savanoriško grįžimo ir reintegracijos proceso etapuose, įskaitant konsultacijas prieš grįžimą (pvz., informavimo kampanijos migrantams), pagalbą po atvykimo ir reintegracijos pagalbos veiksmingumo stebėseną.

Kartu valstybių narių valdžios institucijos turėtų labiau naudoti visą FRONTEX teikiamą operatyvinę pagalbą. Be to, kad FRONTEX perima Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklo veiklą, ji kuria **bendras reintegracijos paslaugas**, kurios suteikia valstybėms narėms lankstumo, reikalingo nustatyti pagalbą kiekvienu atveju, užtikrina paslaugų turinio ir kokybės nuoseklumą ir palengvina dviejų vyriausybių bendradarbiavimą grįžimo ir reintegracijos srityse. Nuolatinio korpuso sukūrimas kartu su grįžimo ekspertais, teikiančiais specializuotą pagalbą, dar labiau padidins agentūros vaidmenį šioje srityje ir įgyvendinant šią strategiją. FRONTEX sukūrus specialų padalinį, kuriam vadovaus vykdomojo direktoriaus pavaduotojas, agentūra galės vykdyti savo išplėstus įgaliojimus grąžinimo srityje.

Nepriklausomas pagrindinių teisių pareigūnas, kuriam talkina jo biure dirbantys stebėtojai, padeda FRONTEX įgyvendinti jos pagrindinių teisių strategiją ir skatina agentūrą šias teises gerbti vykdam visą jos veiklą, įskaitant grąžinimą.

Grąžinimo koordinatorius ir aukšto lygio tinklas grąžinimo klausimais, kurį sudarys valstybių narių atstovai, teiks tolesnę techninę paramą sujungiant įvairias ES grąžinimo politikos kryptis, įskaitant savanoriško grįžimo ir reintegracijos srityse, kur grąžinimo koordinatorius galėtų skatinti labiau suderintą požiūrį į reintegracijos pagalbą konkrečių šalių partnerių atžvilgiu. Grąžinimo koordinatorius glaudžiai bendradarbiaus su visais susijusiais subjektais, siekdamas užtikrinti, kad veiksmai būtų suderinti ir kad visa turima pagalba būtų visapusiškai išnaudojama. Koordinatorius ir aukšto lygio tinklo veikla bus neatsiejama valdymo sistemos, sukurtos pagal pasiūlymą dėl reglamento dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, dalis.

Tolesni veiksmai

¹⁷ COM(2020) 614 *final*.

- **Komisija** bendradarbiaus su **Europos Parlamentu** ir **Taryba** siekdama paspartinti derybas dėl įvairių **naujojo pakto** aspektų, visų pirma dėl Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento, Gražinimo direktyvos naujos redakcijos, Prieglobsčio procedūrų reglamento ir pasiūlymų dėl EURODAC sistemos reglamento, ir jas užbaigti, norėdama toliau stiprinti gražinimo teisinę sistemą ir remti šios strategijos įgyvendinimą.
- **Valstybės narės** turėtų visapusiškai pasinaudoti operatyvine pagalba, kurią **FRONTEX** gali suteikti savanoriško grįžimo ir pirminės reintegracijos srityse.
- **FRONTEX** turėtų padidinti savo vykdomų gražinimo operacijų, įskaitant savanoriško grįžimo operacijas, skaičių.
- **FRONTEX** prioriteto tvarka turėtų paskirti **vykdomojo direktoriaus pavaduotoją**, kuris vadovaus agentūros specialiajai gražinimo struktūrai.
- **FRONTEX** iki 2022 m. vidurio turėtų perimti veiklą, kurią vykdo **Europos gražinimo ir reintegracijos tinklas**.

3. 2. Veiksmingas visų suinteresuotųjų subjektų veiksmų koordinavimas

Reikia **stiprinti** esamų struktūrų **koordinavimo veiklą** ir susieti reintegracijos programas su platesnėmis šalių partnerių nacionalinėmis strategijomis ir vystymosi programomis, sumažinant dubliavimo riziką ir gerinant išteklių naudojimą.

Savanoriško grįžimo ir reintegracijos procesuose dalyvauja **daugybė subjektų ir suinteresuotųjų subjektų**. Vykdam šį procesą svarbiausi yra patys grįžtantys asmenys, taip pat jų kilmės šalys ir vietos kilmės bendruomenės. Europos Sąjungoje, be nacionalinių ir vietos valdžios institucijų (imigracijos institucijų, policijos, regionų, savivaldybių), diaspora, vietos bendruomenės ir pilietinės visuomenės organizacijos gali padėti skatinti savanorišką grįžimą ir reintegraciją ir prisidėti prie **neigiamos nuomonės apie grąžinimą mažinimo** bendradarbiaujant su kilmės bendruomenėmis. Panašiai, teikiant paramą grąžinamiems asmenims už ES ribų, dalyvauja daugybė tarptautinių ir pilietinės visuomenės organizacijų, taip pat nacionalinės valdžios institucijų ir kitų kilmės šalių subjektų. ES delegacijos ir valstybių narių atstovybės trečiojoje šalyse turėtų užtikrinti bendrą ir koordinuotą ES požiūrį į reintegracijos projektų programavimą, įgyvendinimą ir stebėseną.

Remdamasi šalių partnerių patirtimi susiejant reintegraciją su vystymusi, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su vyriausiuoju įgaliotiniu, atitinkamose šalyse partnerėse užtikrins visų gražinimo ir reintegracijos procesuose dalyvaujančių šalių, įskaitant nacionalines ir vietos valdžios institucijas bei vystymosi subjektus, veiklos koordinavimą. Šiais mechanizmais turėtų būti palengvinamas grąžinamų asmenų nukreipimas į atitinkamas vystymosi programas, kurios vykdomos šalyse partnerėse, galinčiose prisidėti prie tvarios reintegracijos, pavyzdžiui, darbo vietų kūrimo, švietimo, įgūdžių ugdymo ar socialinės įtraukties srityse.

ES delegacijos, remiamos Europos migracijos ryšių palaikymo pareigūnų, turėtų prisidėti palaikydamos nuolatinį bendradarbiavimą su savo šalių suinteresuotaisiais subjektais, be kita ko, siekdamos geriau suprasti vietos aplinkybes ir prioritetus, nustatyti gebėjimų stiprinimo poreikius ir koordinuoti finansinę ir operatyvinę paramą. Kartu, kai tai bus įmanoma ir to prireikus, jos palengvins keitimąsi informacija ir veiksmų koordinavimą tarp valstybių narių, laikydamosi Europos komandos požiūrio.

Gražinimo koordinatorius, kartu su aukšto lygio tinklu, taip pat remia nacionalinių valdžios institucijų veiklos koordinavimą dėl savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategijų bei programų, siekiant skatinti nacionalinių veiksmų ir šios strategijos nuoseklumą ir skatinti valstybių narių keitimąsi geriausia patirtimi.

Tolesni veiksmai

- Remdamasi šalių partnerių patirtimi susiejant reintegraciją su vystymusi, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su vyriausiuoju įgaliotiniu, atitinkamose šalyse partnerėse užtikrins visų grąžinimo ir reintegracijos procesuose dalyvaujančių šalių veiklos koordinavimą.
- **Gražinimo koordinatorius ir aukšto lygio grąžinimo tinklas** remis pastangas užtikrinti valstybių narių veiksmų dėl savanoriško grąžimo ir reintegracijos suderinamumą ir pastovumą.

3.3. Parama savanoriškam migrantų, esančių trečiojoje šalyje, grąžimui ir reintegracijai

ES jau ilgą laiką remia savanorišką migrantų grąžimą iš trečiųjų šalių į trečiąsias šalis ir jų reintegraciją. Naudojant šią pagalbos formą, galima iš karto palengvinti susijusių asmenų padėtį, remiant juos susidūrus su pavojingomis situacijomis ir nelaimėmis, taip pat prisidėti prie bendruomenių ir šalių, į kurias jie grąžinami ir reintegruojami, vystymo, o kartu tai gali dominti šalis partneres. Tokia parama bus tęsiama kartu su parama savanoriškam grąžimui iš valstybių narių, ją sustiprins didesnis reintegracijos tvarumas ir trečiųjų šalių nacionalinių valdžios institucijų atsakomybė.

Afrikos Sąjungos, ES ir JT darbo grupė

Afrikos Sąjungos, Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų darbo grupė, įsteigta 2017 m. lapkričio mėn., paskatino pradėti didelę humanitarinio evakavimo operaciją, papildytą reintegracijos pagalba kilmės šalyje. Tai paskatino TMO ir Afrikos Sąjungos valstybių narių palengvintus 54 000 savanoriškus migrantų grąžimus iš Libijos į jų kilmės šalis.

Iš visų ES finansuojamų projektų itin svarbi yra ES ir **Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) bendra migrantų apsaugos ir reintegracijos iniciatyva**, nes ji užtikrino apsaugą, savanoriško grąžimo ir reintegracijos pagalbą daugiau nei **100 tūkst. migrantų Libijoje, Nigeryje, ir kitose Afrikos šalyse**, padėdama jiems grąžti ir tvariai bei ilgalaikiai reintegruotis į savo kilmės šalis Vakarų, Centrinėje ir Rytų Afrikoje. Bendra iniciatyva taip pat ribotai rėmė migrantų, grąžinamų iš ES, reintegraciją, kai tam nebuvo skirta kitų ES arba valstybių narių lėšų.

Be bendros iniciatyvos, ES, pagal Reintegracijos ir plėtros pagalbos Afganistane ir Bangladešo tvarios reintegracijos ir geresnio migracijos valdymo projektus, kuriuos taip pat įgyvendina TMO, teikė pagalbą Afganistano ir Bangladešo gyventojų, grąžtančių į savo kilmės šalį iš kitų trečiųjų tranzito ir kelionės tikslo šalių, įskaitant iš Irano ir Pakistano, savanoriškam grąžimui ir jų reintegracijai. Šiais projektais taip pat buvo labai remiama tvari migrantų iš Afganistano ir Bangladešo, grąžtančių iš ES valstybių, reintegracija.

Šalys partnerės, kurios taip pat yra neteisėtos migracijos kelionės tikslo ir tranzito šalys, gali jausti panašų susirūpinimą ir turėti panašių interesų, susijusių su neteisėtų migrantų grąžinimu ir užtikrinant jų tvarią reintegraciją kilmės šalyse. Toliau bus nagrinėjamos

partnerysčių regioniniu ir daugiašaliu lygmenimis galimybės, taip pat su tarptautinėmis organizacijomis, be kita ko, remiantis 2017 m. lapkričio mėn. įsteigtos Afrikos Sąjungos, ES ir Jungtinių Tautų darbo grupės dėl migracijos Libijoje patirtimi. Šiuo novatorišku trišaliu požiūriu, sutelkiančiu visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, buvo veiksmingai remiami savanoriški grįžimai iš Libijos su precedento neturinčiu Afrikos Sąjungos, kuri pašalino veiklos ir politinius trūkumus, pavyzdžiui, teikdama konsulinę pagalbą itin sudėtingomis aplinkybėmis, politiniu įsitraukimu ir parama.

Tolesni veiksmai

- ES remis migrantų iš trečiųjų tranzito ir kelionės tikslo šalių savanorišką grįžimą į kilmės šalis bei jų reintegraciją, be kita ko, toliau ieškant galimų partnerysčių regioniniu ir daugiašaliu lygmenimis galimybių.

3.4. Veiksmingas konsultavimas grąžinimo klausimais ir nukreipimas

Svarbu migrantams kuo anksčiau pateikti savalaikę, naujausią ir patikimą informaciją konsultuojant juos asmeniškai arba internetu. Komisija kartu su Europos migracijos tinklu periodiškai peržiūrės ir atnaujins **ES konsultavimo grąžinimo klausimais sistemą**, kad galėtų dalytis naujausia geriausia patirtimi kaip kurti ir valdyti nacionalines struktūras, skirtas teikti konsultacijas grąžinimo klausimais.

Be to, Komisija bendradarbiaus su FRONTEX, kad specialistams sukurtų, kaip ilgalaikį tikslą, išsamią mokymo programą grąžinimo klausimais, kurią vykdant būtų mokoma apie visus grąžinimo politikos aspektus ir praktiką. Mokymo grąžinimo klausimais programoje bus specialūs savanoriško grąžinimo ir reintegracijos moduliai, tačiau jais neapsiribojama, ir bus įtrauktos esamos priemonės, tokios kaip ES konsultavimo grąžinimo klausimais sistema ir **bendra konsultantų grąžinimo klausimais mokymo programa**. Kai tai tinkama, taip pat galėtų prisidėti atitinkami kilmės šalių suinteresuotieji subjektai. FRONTEX remis valstybes

Trumpai apie konsultavimą grąžinimo klausimais

Sėkmingas savanoriško grąžimo procesas prasideda pritaikyta veikla ir dialogu tarp konsultanto ir migranto, per kurį migrantas laiku gauna naujausios ir aktualios informacijos apie savo statusą ir pasiūlymą gauti savanoriško grąžimo pagalbą. Šis dialogas turėtų vykti kuo ankstesniu migracijos proceso etapu, įskaitant per prieglobsčio procedūras, jei to reikia, pavyzdžiui, asmenims, atvykstantiems iš šalių, kurių piliečių prieglobsčio prašymų patenkinama mažai. Šiuo procesu migrantui turėtų būti padedama suplanuoti saugų ir orų grįžimą, taip pat turėtų būti sukuriamas migranto ir konsultanto tarpusavio pasitikėjimas. Vedant dialogą reikia atsižvelgti į migranto asmeninius poreikius ir pažeidžiamumą bei aptarti dalykus, kurie jam kelia susirūpinimą. Ypač nepilnamečių atveju konsultacijos turi būti teikiamos vaikui suprantama kalba, per jas turėtų būti atsižvelgiama į konkrečią nepilnamečio padėtį ir vaiko interesus. Konsultacijų metu reikalingas daugelio valdžios institucijų valstybiniu, savivaldybių ir vietos lygmenimis, taip pat kitų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant prieglobsčio institucijas, glaudus bendradarbiavimas ir keitimasis informacija. Per dabar vykstančią pandemiją vis dažniau naudojamos internetinės konsultacijos ir tai toliau bus naudinga teikiant nuotoline konsultacijas. Teikiant konsultacijas internete konsultacijose gali dalyvauti reintegracijos paslaugų teikėjai, o tai gali

nares, kaip nuolatinio korpuso dalį dislokuodama ekspertus grąžinimo klausimais, išmokytus konsultuoti šiais klausimais.

Siekiant palengvinti prieigą prie informacijos ir dalijimąsi informacija apie esamas galimybes ir palengvinti nukreipimus tarp konsultantų grąžinimo klausimais ir paslaugų teikėjų, reikėtų geriau naudoti esamas informacines priemones, visų pirma **Gražinimo ir reintegracijos pagalbos inventorių ir Reintegracijos pagalbos priemonę**. Reikia pagerinti šias žinių valdymo priemones tam, kad būtų galima supaprastinti Reintegracijos pagalbos priemonės naudojimą konsultacijose grąžinimo klausimais ir nukreipimo procese, taip pat kad būtų galima palengvinti reguliarių informacijos atnaujinimą ir analizavimą naudojant Gražinimo ir reintegracijos pagalbos inventorių. Tai padės stebėti programas, jas kuo plačiau naudoti ir pagerinti jų kokybę.

Tolesni veiksmai

- **Valstybės narės** turėtų kuo anksčiau aktyviai ir veiksmingai vykdyti informavimo veiklą neteisėtiems migrantams, tinkamai atsižvelgdamos į jų pažeidžiamumą, ir, vadovaudamosi **ES konsultavimo grąžinimo klausimais sistema**, sukurti veiksmingas konsultavimo grąžinimo klausimais struktūras (tiek asmeninėms fizinėms konsultacijoms, tiek konsultacijoms internete).
- **Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklas** turėtų iki 2022 m. vidurio baigti rengti bendrą konsultantų grąžinimo klausimais mokymo programą.
- **FRONTEX**, priėmusi bendrąją mokymo programą, turėtų sustiprinti savo mokymą konsultuoti grąžinimo klausimais, visų pirma skirtą grąžinimo ekspertams.
- Valstybės narės turėtų reguliariai ir dažnai atnaujinti **Gražinimo ir reintegracijos pagalbos inventorių** ir supaprastinti **Reintegracijos pagalbos priemonės** naudojimą konsultavimo grąžinimo klausimais ir nukreipimo procesuose. Komisija reguliariai mokys, kaip tai padaryti.
- **FRONTEX** padedama **Komisija** turėtų toliau plėtoti ES lygmens informacines priemones, tokias kaip Gražinimo ir reintegracijos pagalbos inventorius ir Reintegracijos pagalbos priemonė, be kita ko, **skatindama jų suderinamumą su nacionalinėmis grąžinimo bylų valdymo sistemomis**, ir užtikrinti joms tinkamas valdymo struktūras.

3.5. Pagalbos kokybės užtikrinimas

Pagalba savanoriško grįžimo atveju apima daugybę prieš grįžimą vykdomų veiklų, įskaitant konsultavimą, medicininę ir psichologinę pagalbą, taip pat finansinę, teisinę ir logistinę pagalbą kelionėms. Tokia pagalba dažnai teikiama kartu su pagalba po atvykimo ir reintegracija, siekiant padėti grąžinamam asmeniui rasti ar sukurti naujų galimybių šalyje, į kurią jis grąžinamas, įskaitant vietos bendruomenių įsitraukimą iš karto po atvykimo ir ilgesnį laiką.

Pagal nacionalinę lyderystę vieno langelio principu veikiančios reintegracijos paslaugos

Tunise ES patikos fondas Afrikai finansuoja socialinę ir ekonominę reintegraciją ir padeda sukurti Tuniso vadovaujamą reintegracijos mechanizmą. Tikslas yra sustiprinti Tuniso valdžios institucijų gebėjimus vykdyti reintegraciją centriniu ir vietos lygmenimis ir sustiprinti ES valstybių narių veiksmų koordinavimą skatinant nukreipti migrantus į nacionalinį reintegracijos mechanizmą.

Armėnijoje Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklas remia Reintegracijos orientavimo centrą, įsteigtą bendradarbiaujant su nacionalinėmis valdžios institucijomis; jame teikiamos konsultacijos, nukreipiamas pas paslaugų teikėjus ir į vietos bei tarptautinius projektus; šis centras taip pat vykdo reintegracijos plano įgyvendinimo stebėseną.

Iš šių projektų matyti, kaip, naudodamos reikiamą institucinę paramą, kilmės šalys gali sukurti vieno langelio principu

Ši pagalba turėtų būti pritaikyta individualiai, teikiama atvykus ir ją teikiant turėtų būti atsižvelgiama į individualius, ypač pažeidžiamų grupių, gebėjimus ir konkrečius poreikius. Vaikų atveju kiekvienu atveju atskirai reikėtų įvertinti konkrečias sąlygas šalyje, į kurią grįžta, atsižvelgiant į jo asmenines ir jo šeimos aplinkybes. Tai užtikrintų, kad atvykę migrantai gautų reikiamą pagalbą ir kad jų grįžimas būtų tvarus. **Nelydimų nepilnamečių ir vaikų migrantų** poreikiai yra pagrindiniai ES prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemos politiniai prioritetai. Teikti kokybišką paramą vaikams savanoriško grįžimo ir reintegracijos kontekste ir pirmiausia atsižvelgti į vaiko interesus yra labai svarbu, kad jie galėtų kurti ateitį kilmės šalyje.

Aukštos kokybės pagalba pagerina galimybes tvariai reintegracijai. Tačiau trūksta **bendrų kokybės standartų** kuriant savanoriško grįžimo ir reintegracijos pagalbą turinį ir formą bei vertinant reintegracijos paslaugų teikėjų, kuriuos naudoja ES ir valstybės narės, gebėjimą sėkmingai siūlyti tokią pagalbą trečiosiose šalyse. Tai nulėmė didelių pagalbų kokybės, turinio ir nuoseklumo

skirtumus, priklausomai nuo grąžinančios valstybės narės, susijusios trečiosios šalies ir reintegracijos pagalbą teikėjo. Be to, skirtingi paramos teikėjai, valdžios institucijos, reintegracijos pagalbą teikėjai ir vietos partneriai dažnai taiko skirtingus kriterijus vertindami sistemų sėkmę, o dėl to tampa sunku palyginti informaciją apie reintegracijos pagalbą ir sumažėja tokių duomenų vertė formuojant politiką.

Bendrų standartų trūkumas kartu su nacionalinių programų susiskaidymu gali turėti **neigiamų pasekmių** tiek neteisėtų migrantų, tiek trečiųjų šalių **susitaikymo su grąžinimu lygiui**. Visų pirma tai turi įtakos bendrai kelių valstybių narių su FRONTEX pagalba vykdomai veiklai arba grąžinimo rėmimo veiklai.

Reaguojant į šiuos trūkumus, labai svarbu, kad savanoriško sugrįžimo ir reintegracijos pagalbą teikėjų darbas atitiktų aukštus standartus. Komisija sukurs **reintegracijos paslaugų teikėjų kokybės sistemą**, pagal kurią bus nustatomi bendri standartai ir kurią būtų galima remti ES finansavimu. Šie standartai apims organizacinius ir projektų valdymo reikalavimus bei sąlygas teikti materialinę paramą. Pagal šią kokybės sistemą taip pat bus nustatyti pagrindiniai veiklos rodikliai, įskaitant savalaikiškumą, standartų laikymosi ir paslaugų lygio rodiklius, o tai leis gauti kokybiškesnius ir labiau palyginamus duomenis apie reintegracijos pagalbą. Įgyvendinant šią sistemą bus tinkamai atsižvelgta į konkrečius pažeidžiamų grupių, tokių kaip nelydimi nepilnamečiai, šeimos, neįgalieji ar prekybos žmonėmis aukos, poreikius.

Sistemoje taip pat bus pabrėžiama, kad svarbu skatinti šalių partnerių atsakomybę ir plėtoti vietos reintegracijos paslaugų teikėjų veiklą, kurie, geriau žinodami vietos situaciją, galėtų geriau dirbti vietos kontekste ir būtų ekonomiškai efektyvesni. Kokybės sistemos kūrimas taip pat galėtų būti remiamas šalių partnerių subjektų dalyvavimu.

Naudojant kokybės sistemą **padidės pasitikėjimas** ES ir jos valstybių narių **savanoriško grįžimo ir reintegracijos sistemomis**, bus remiamas reintegracijos paslaugų teikėjų **gebėjimų stiprinimas**, bus padidinta ir suderinta individualios pagalbos kokybė ir turinys bei **palengvės programos stebėseną** ir vertinimas. Geriau suderinant nacionalinius požiūrius ir teikiant bendras procedūras bei taisykles dėl pagalbos teikimo būdų ir rūšių, kokybės sistema taip pat gali padėti įgyvendinti grąžinimo rėmimą ir padidinti trečiųjų šalių pritarimą bendrai valstybių narių grąžinimo veiklai.

Tolesni veiksmai

- Bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, FRONTEX ir Europos grąžinimo ir reintegracijos tinklu, **Komisija** iki 2022 m. vidurio pateiks **reintegracijos paslaugų teikėjų kokybės sistemą**, pagrįstą bendrais kokybės standartais, ir skatins ją taikyti.
- **FRONTEX** taikys kokybės sistemą valdydama bendras reintegracijos paslaugas, teikiamas grąžinamiems asmenims, kuriuos į agentūrą nukreipia nacionalinės valdžios institucijos.

3.6. Reintegracijos pagalbos tvarumo ir šalių partnerių atsakomybės skatinimas

Bendradarbiavimas savanoriško grįžimo ir tvarios reintegracijos srityse yra pagrindiniai visapusiškos ir abipusiai naudingos migracijos partnerystės aspektai, kuriuos ES sustiprins pagal naująjį paktą su tranzito ar kilmės šalimis. **Kilmės šalys gali geriausiai sukurti ekonomines ir socialines perspektyvas** savo piliečiams, tarp jų ir grąžinamiems migrantams. Vis dėlto įvairios priežastys gali neigiamai paveikti jų atsakomybės jausmą už reintegracijos procesą. Kai kurios iš šių priežasčių yra susijusios su trūkumais, kurie yra susiję su gebėjimais, viešosiomis paslaugomis, taip pat su politinėmis, teisinėmis ir veiklos sistemomis. Nukreipimo sistema į reintegracijos procese teikiamų viešųjų paslaugų teikėjus, tokius kaip sveikatos priežiūros, mokymo ar švietimo paslaugų teikėjai ir įdarbinimo

agentūros, gali būti nepakankamai išvystyta dėl veiklos koordinavimo trūkumo ir nepakankamos teikiamų paslaugų kokybės. Nepakankama tarptautinių subjektų veiklos ir kilmės šalių sukurtų struktūrų ir iniciatyvų sinergija, įskaitant paralelines struktūras, taip pat gali turėti neigiamą poveikį.

ES teiks paramą ir skatins **laipsniškai didinti kilmės šalių atsakomybę** už reintegracijos procesą nacionalinėse ir vietos iniciatyvose šalyse partnerėse,

Tvari reintegracija

Tvarumas yra daugialypė sąvoka, apimanti asmens poreikius ir pažeidžiamumą, ekonominę, socialinę ir psichosocialinę reintegraciją bendruomenėje, paramos teikėjų ekonominį efektyvumą ir indėlį į vietos plėtrą. Tvaria reintegracija ne tik remiami atskiri grąžinami asmenys, bet ir siekiama platesnio tikslo – stiprinti priimančiųjų bendruomenių, privačiojo sektoriaus ir vietos suinteresuotųjų subjektų gebėjimus. Tikslas yra skatinti šalis partneres prisiimti atsakomybę už procesą, kad jos reintegruotų ir galiausiai sugrąžintų ir priimtų savo piliečius kaip platesnių šalies vystymosi ir migracijos valdymo tikslų dalį.

spřsdama kai kuriuos iš šių klausimų, siekdama užtikrinti tvarumą ir kontekstualizavimą bei padidinti veiksmingumą. Prireikus, ES veiksmai taip pat turėtų būti skirti pilietinei visuomenei ir privačiam sektoriui, kad sutelktų jų stipriąsias puses. ES turėtų remti „veiksmų visais valdžios lygmenimis požiūriu“ į reintegraciją vystymą, geriau planuodama ir stiprindama sinergiją su nacionalinėmis ir vietos vystymosi strategijomis bei gerindama viešųjų paslaugų reagavimą į konkrečius grąžinamų asmenų poreikius, kartu atsižvelgdama į socialinės sanglaudos poreikius. FRONTEX pagal savo įgaliojimus taip pat turėtų teikti pagalbą tam, kad prisidėtų stiprinant šalių partnerių gebėjimus savanoriško grįžimo ir reintegracijos srityse. Tai apims ryšių palaikymo pareigūnų dislokavimą trečiosiose šalyse, kad jie padėtų organizuoti readmisijos ir reintegracijos procesus, stiprinant vietos pajėgumus ir skatinant atsakomybę.

Siekdama maksimaliai padidinti reintegracijos pagalbos poveikį, kaip dalį mūsų tarptautinės partnerystės, kuri yra pagrindinė naujojo pakto dalis, ES padės **sustiprinti valdžios institucijas ir migracijos valdymo struktūras trečiosiose šalyse ir vengs kurti paralelines sistemas**, kurias valdytų arba paramos teikėjas, arba reintegracijos paslaugų teikėjai. Tokia parama turėtų būti stiprinami nacionalinių ir vietos valdžios institucijų bei reintegracijos paslaugų teikėjų gebėjimai administravimo srityje, pavyzdžiui, rengiant mokymus ir remiant politikos bei veiklos sistemų kūrimą ir įgyvendinimą, taip gerinant tvarumą ir mažinant priklausomybę nuo išorės paslaugų teikėjų ir paramos teikėjų finansavimo. Kilmės šalys bus skatinamos ir palaikomos prisiimti didesnę atsakomybę priimant grąžinamus asmenis ir padedant jiems orientuotis, pavyzdžiui, įsteigiant vieno langelio principu veikiančius padalinius, kurie palengvins prieigą prie viešųjų paslaugų ir koordinuos nukreipimą į reintegracijos ir kitus vystymosi projektus, su atitinkamu privačiojo sektoriaus įsitraukimu. Turėtų padidėti vietos bendruomenių įsitraukimas, be kita ko, atveriant vietos gyventojams bendruomenines reintegracijos sistemas.

Tai taip pat padidins **suderinamumą su vystymosi programomis** šalyse partnerėse, kurias remia ES ar kiti paramos teikėjai. Strateginiu lygmeniu partnerystės dialogas su šalimis partnerėmis padės atsižvelgti į strateginius prioritetus kuriant ir įgyvendinant reintegracijos programas, o veiklos lygmeniu geresnis veiklos koordinavimas ir informacijos valdymas, kuriuos palengvins strategijoje nurodytos nukreipimo ir keitimosi informacija priemonės, padės maksimaliai išnaudoti išteklius ir pagerinti nukreipimų kokybę visose programose. Reikėtų deramai atsižvelgti į vietos situaciją ir dinamiką, kad būtų užtikrintas reintegracijos pagalbos veiksmingumas.

Tolesni veiksmai

- **Komisija** racionaliau taikys grąžinimą ir reintegraciją ir juos kuo labiau nacionaliniu ir vietos lygmenimis integruos į vystymosi programavimo veiklą šalyse partnerėse; turėtų būti padidintas nukreipimų į vystymosi programas (pavyzdžiui, techninio ir profesinio mokymo bei darbo vietų kūrimo veiksmus) skaičius. Šiuo aspektu Komisijos tarnybos, Europos išorės veiksmų tarnyba ir ES delegacijos glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir vietiniais reintegracijos paslaugų teikėjais.
- **Komisija**, glaudžiai bendradarbiaudama su vyriausiuoju įgaliotiniu, remis teisinės, politikos ir veiklos sistemų kūrimą ir įgyvendinimą šalyse partnerėse.

- Siekdami skatinti šalių partnerių atsakomybę už reintegraciją, **Komisija** kartu su visais suinteresuotaisiais subjektais planuodami ir įgyvendindami reintegracijos programas bendradarbiaus su šių šalių valdžios institucijomis ir vietos bendruomenėmis.
- **Komisija**, prireikus padedama **FRONTEX**, remis trečiųjų šalių gebėjimų teikti savanoriško grįžimo ir reintegracijos paslaugas stiprinimą.

3.7. Savanoriško grįžimo ir reintegracijos finansavimas

Pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą **ES atliko pagrindinį vaidmenį** remdama savanorišką grįžimą ir reintegraciją, papildydama ir palaikydama ES valstybių narių nacionalines pastangas. Apskaičiuota, kad 75 proc. remiamo savanoriško grįžimo programų veiklos išlaidų buvo padengta ES finansavimu, o likusią dalį – finansavimu iš nacionalinių biudžetų.

Naujame 2021–2027 m. finansiniame cikle ES padidins savo vaidmenį, atsižvelgdama į šioje strategijoje nustatytus prioritetus ir remdama jos įgyvendinimą atitinkamuose fonduose, kartu užtikrindama veiklos koordinavimą viso proceso metu. Naudodama **2021–2027 m. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą (PMIF)**, Komisija remis valstybių narių veiksmus, kuriais skatinami savanoriški grįžimai iš ES, ir finansuos remiamo savanoriško grįžimo sistemas, taip pat migrantų pirminę reintegraciją jų šalyse. Be to, Komisija užtikrins finansinę paramą palaikant ir kuriant ES lygmens informacines priemones, tokias kaip Reintegracijos pagalbos priemonė ir Grįžimo ir reintegracijos pagalbos inventorių, ir stiprinant gebėjimus valstybėse narėse. **FRONTEX** teiks papildomą paramą šioje srityje vykdydama veiklą prieš grąžinimą ir po jo. Veikla, finansuojama iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, ir **FRONTEX** vykdoma veikla daugiausia bus orientuota į ankstyvuosius reintegracijos pagalbos etapus ir konkrečią paramą atskiriems grąžinamiems asmenims.

Naudojant **Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP)** ir **Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP) III** bus prisidedama įgyvendinant šią strategiją, be kita ko, padedant migrantams ir jų šeimoms tranzito ar kelionės tikslo šalyse už ES ribų savanoriškai grįžti namo ir ten reintegrotis. Numatoma, kad iš viso 79,5 mlrd. EUR biudžeto, 10 proc. Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės finansinio paketo bus skirta veiksams, būtent kuriais bus remiamas migracijos ir priverstinio perkėlimo tvarkymas ir valdymas, sprendžiamos pagrindinės neteisėtos migracijos ir priverstinio perkėlimo priežastys, kai tie veiksmai tiesiogiai skirti spręsti konkrečias problemas, susijusias su migracija ir priverstiniu perkėlimu. Naudojant šiuos fondus, kartu prisidedant prie Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo vykdomos veiklos ir remiantis nacionalinėms ir regioninėms ypatybėms pritaikytu požiūriu, taip pat bus prisidedama prie iš ES grąžinamų migrantų ir jų šeimų reintegracijos, visų pirma kuriant struktūras ir šalių partnerių gebėjimus bei įgyvendinant paramos programas, naudingas tiek grąžinamiems asmenims, tiek priimančioms bendruomenėms.

Be to, pagal KVTBP „Globali Europa“ ir PNPP III bus teikiama parama kilmės šalių nacionalinėms valdžios institucijoms ir subjektams, siekiant didesnės šių šalių atsakomybės už grąžinimo ir reintegracijos veiklą, vykstančią jų teritorijoje, be kita ko, stiprinant jų gebėjimą nukreipti grįžtančiuosius į veiksmingas reintegracijos programas ir padedant joms

vystyti tinkamą teisinę ir politinę sistemas, taip pat atitinkamas informacines priemones ir veiklos koordinavimo struktūras.

Naudojant šias dvi finansavimo priemones taip pat bus padedama atitinkamoms tranzito ar kelionės tikslo trečiosioms šalims stiprinti savo gebėjimą teikti apsaugą ir paramą savanoriškam grįžimui iš jų teritorijos, atsižvelgiant į migrantų poreikius, įskaitant pažeidžiamumą, pagrindines teises ir poreikį suteikti tarptautinę apsaugą.

Komisija į šioje strategijoje nustatytus prioritetus atsižvelgs programuodama savo įvairias savanoriško grįžimo ir reintegracijos iniciatyvas, susijusias su **atskiromis šalimis partnerėmis** ir **regionais**. Konkrečios šalys partnerės ir regionai, kurie galėtų pasinaudoti skirtingomis pagal strategiją numatytomis paramos formomis, bus nustatyti atliekant programavimą.

Be to, Komisija **finansuos mokslinius** savanoriško grįžimo ir reintegracijos **tyrimus**, kad paremtų strategijos įgyvendinimą ir sustiprintų įrodymus. Gražinimo ir reintegracijos lūkesčiai bei nuomonės apie šiuos veiksmus turėtų būti toliau nagrinėjami kartu nuodugniai vertinant reintegracijos veiksmingumą ir tvarumą.

Tolesni veiksmai

- **Komisija** atsižvelgs į šios strategijos tikslus **valstybių narių daugiametėse programose** pagal Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą, taip pat planuodama Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę bei Pasirengimo narystei paramos priemonę III.
- **Valstybės narės** taip pat turėtų toliau remti migrantų savanorišką grįžimą iš savo teritorijų ir jų reintegraciją iš savo **nacionalinių biudžetų**.
- **Komisija** remis **mokslinius tyrimus** savanoriško grįžimo ir reintegracijos srityse.

Tolesni veiksmai

Kaip nustatyta naujajame migracijos ir prieglobsčio pakte, skatinti savanorišką grįžimą ir reintegraciją yra pagrindinis strateginis tikslas.

Prireikus, Komisija kartu su vyriausiuoju įgaliotiniu, valstybėmis narėmis, FRONTEX, ES delegacijomis, šalimis partnerėmis ir įvairiais suinteresuotaisiais subjektais bei tarptautinėmis organizacijomis, dalyvaujančiomis migracijos politikoje, bendradarbiaus įgyvendindami visus šios strategijos aspektus, kad užtikrintų, kad ES ir nacionalinės programos yra gerai parengtos ir koordinuojamos siekiant skatinti ir remti veiksmingą ir humanišką savanorišką grįžimą ir tvarias reintegracijos programas.

Glaudus bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis bus labai svarbus įgyvendinant kelis strategijos aspektus. Naujasis migracijos ir prieglobsčio paktas yra ženklas, kad keičiasi ES santykių su tarptautiniais partneriais migracijos srityje modelis. Šiuo tikslu Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su vyriausiuoju įgaliotiniu, bendradarbiaus su prioritetinėmis šalimis gražinimo ir reintegracijos srityse kaip visapusiškos, subalansuotos, individualiai pritaikytos ir abipusiai naudingos migracijos partnerystės dalis, didindami ir remdamiesi jau turėtu pasitikėjimu.

Patobulinta teisinė sistema dar labiau palengvins veiksmingą šios strategijos įgyvendinimą. Komisija bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir Taryba siekdama pažangos tęsti derybas dėl Naujojo pakto, įskaitant Grąžinimo direktyvos naują redakciją, ir jas užbaigti. Norint pasiekti šios strategijos tikslus, reikia maksimaliai išplėsti FRONTEX įgaliojimus, išplėsti nuolatinį korpusą ir padidinti jos gebėjimą remti savanorišką grįžimą ir reintegraciją.

Galiausiai, Komisija stebės strategijos įgyvendinimą, visų pirma atsižvelgdama į Europos migracijos tinklo veiklą ir reguliariai diskutuodama su Europos Parlamentu ir valstybėmis narėmis Taryboje.